

CZEŚĆ NIEPOKALANIE POCZĘTEJ W CHARYZMACIE RUCHU ŚWIATŁO-ŻYCIE

WSTĘP

„Bogu dziękuję za ten Ruch, który przyniósł tyle błogosławionych owoców w sercach młodzieży w minionych trudnych latach, a i dziś stanowi potężne środowisko duchowego rozwoju młodzieży i rodzin.”¹ Tymi słowami Jan Paweł II niejako streścił postugę Ruchu Światło-Życie. Rzeczywiście owoce tego Ruchu, dziś już nie tylko w Kościele polskim, ale także na świecie, są imponujące. Ruch Światło-Życie istnieje dzisiaj w 18 krajach Europy i obu Ameryk. W Polsce w rekolekcjach wakacyjnych bierze udział około 30 tysięcy dzieci, młodzieży, dorosłych oraz małżonków i trudno policzyć ile osób podejmuje formację w grupach parafialnych². Może się, zatem rodzić pytanie, gdzie tkwi zasada i racja tak dynamicznego rozwoju tego fenomenu Kościoła. Jak to się stało, że przez pięćdziesiąt lat istnienia oaz nastąpił tak wielki rozwój, który przejawiał się nie tylko we wzroście ilościowym grup oazowych i liczebnym uczestników rekolekcji, ale także w pojawianiu się nowych typów i stopni programu oazowego.

Odpowiedzi na to pytanie może być wiele. Na pewno rozwój ruchu jest owocem działania Ducha Pana w Kościele i posłuszeństwa temu Duchowi. Jest owocem posłuszeństwa Duchowi, który tchnie w nauczaniu Kościoła i wskazuje mu drogę poprzez znaki czasu. Jednak wydaje się słusznym twierdzenie założyciela Ruchu Światło-Życie, Sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego³, że dynamizm

¹ Jan Paweł II, *Przemówienie na Błoniach Krakowskich* (18.08.2002), „Oaza” 6(2002), nr 58, s. 2.

² R. Litwińczuk, *Ruch Światło-Życie. w: Głosić Ewangelię nadziei. Program duszpasterski na rok 2004/2005*, r., P. Kurzeja, A. Liskowacka, Katowice 2004, s. 441-442.

³ Sługa Boży ks. Franciszek Karol Blachnicki urodził się 24 marca 1921 r. w Rybniku. Uczestniczył w kampanii wrześniowej i ruchu oporu na Śląsku w czasie II Wojny Światowej. W następstwie działalności konspiracyjnej został aresztowany i osadzony w obozie. Jako więzień numer 1201 przeżywa 14 miesięcy w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu. W marcu 1942 r. za działalność konspiracyjną przeciw hitlerowskiej Rzeszy został skazany przez sąd niemiecki w Katowicach na karę śmierci przez ścięcie. Po czterech i pół miesiącach oczekiwania na wykonanie wyroku w ka-

oaz jest owocem związku oazy z Maryją – Niepokalaną Matką Kościoła. Ukazanie relacji Ruchu Światło-Życie do Matki Bożej, będzie przedmiotem niniejszego przedłożenia.

Temat to bardzo szeroki. Z powodzeniem może stać się przedmiotem badań w poważnej rozprawie naukowej, dlatego z konieczności ograniczymy się do jednego tylko aspektu tego problemu, jakim jest odniesienie Ruchu do prawdy o Niepokalanym Poczęciu NMP, a lepiej do samej osoby Niepokalanej Matki Jezusa.

towickim więzieniu zostaje ułaskawiony i skazany na pobyt w obozie koncentracyjnym do końca wojny i 10 lat więzienia po jej zakończeniu.

Bezpośrednio po powrocie do kraju Franciszek Blachnicki wstąpił do Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie. Studia teologiczne odbył na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. W 1950 r., 25 czerwca, przyjął święcenia prezbiteratu. W duszpasterstwie parafialnym zajmuje się głównie pracą z młodzieżą i dziećmi. Podczas pracy parafialnej opracował metodę formacji ministrantów zwaną później rekolekcjami oazowymi. W 1961 r. rozpoczął studia specjalistyczne na Wydziale Teologicznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Sekcji Pastoralnej. Tu w 1963 r. złożył egzamin licencjacki na podstawie pracy *Metoda przeżyciowo-wychowawcza dziecięcych rekolekcji zamkniętych*, będącej naukowym opracowaniem doświadczeń rekolekcji oazowych z lat 1953-1960. Dnia 19 czerwca 1965 r. obronił pracę doktorską na temat *Zasada bosko-ludzka Franciszka Ksawerego Arnolda jako zasada formalna teologii pastoralnej i duszpasterstwa*. W 1965 r. ks. Blachnicki został adiunktem na Sekcji Pastoralnej i pracował nad organizacją Instytutu Teologii Pastoralnej. W tym czasie wydał około 100 publikacji naukowych i popularnych. Jego zasługą było wypracowanie personalistyczno-eklezyjologicznej koncepcji teologii pastoralnej w oparciu o naukę Soboru Watykańskiego II. Ta koncepcja pastoralna stała się podwaliną metodologiczną takich dyscyplin jak katechetyka fundamentalna i teologia pastoralna ogólna.

Od 1964 r. z mandatu Konferencji Episkopatu Polski ks. Blachnicki pełnił funkcję Krajowego Duszpasterza Służby Liturgicznej. Był on autorem programu i metody posoborowej formacji służby liturgicznej. Działalność ks. Blachnickiego jako duszpasterza służby liturgicznej obejmowała: organizowanie ogólnopolskich zjazdów duszpasterzy służby liturgicznej oraz opracowanie zespołu podręczników i pomocy dydaktycznych. Z doświadczeń formacji służby liturgicznej zrodził się Ruch Światło-Życie. Jako charyzmatyczny ruch odnowy Kościoła uznaje on liturgię za swoje serce i czuje się powołany do ukazywania jej właściwego miejsca w życiu każdej wspólnoty eklezjalnej. 10 grudnia 1981 r. ks. Blachnicki wyjechał z Polski i rozpoczął działalność za granicą. Koncentrowała się ona wokół problematyki społecznej. Uchodzi on za Ojca „polskiej teologii wyzwolenia”. Zmarł w Niemczech 27 lutego 1987 r. w Carlsbergu. 9 grudnia 1996 r. w katedrze Chrystusa Króla w Katowicach rozpoczęła się pierwsza publiczna sesja procesu beatyfikacyjnego ks. Franciszka Blachnickiego. W roku 2000 jego doczesne szczątki zostały przeniesione z Carlsbergu do Krościenka nad Dunajcem. Dnia 24 listopada 2001 r. proces został zakończony na szczeblu diecezjalnym, a jego akta przewieziono do Rzymu. Życie i działalność Sługi Bożego dokładnie opisuje biografia obejmująca czterdziestoletni okres życia, autorstwa ks. A. W ł o d a r c z y k a: *Ks. Franciszek Blachnicki – życie i działalność w latach 1921-1961*, Katowice 1993. Obszerne fragmenty tej pracy były publikowane w piśmie „Oaza” w latach 1997-2001. Została także dokładnie opracowana jego bibliografia przedmiotowa i podmiotowa: G. W i ł c z y Ń s k a, *Blachnicki Franciszek Karol. Słownik polskich teologów katolickich*, t. VIII red. J. M a r d z i u k, Warszawa 1996, s. 72-95. Dobry biogram omawianego Autora zawiera praca M. M a r c z e w s k i e g o: *Posługa zbawcza Kościoła w ujęciu ks. Franciszka Blachnickiego*, Lublin 2000, s. 63-85. Por. Blachnicki Franciszek, w: *Nowa Encyklopedia Powszechna*, t. 1, PWN, Warszawa 1995, s. 483.

NIEPOKALANA JAKO NAJDOSKONALSZY WZÓR „NOWEGO CZŁOWIEKA”

Ruch Światło-Życie podjął jako swój cel wychowanie „nowego człowieka” zdolnego do budowania i trwania w „nowej wspólnotie” Kościoła, która będzie wspólnotą misyjną poprzez realizację powołania do tworzenia „nowej kultury”. Hasła te bardzo skrótowo wskazują na program formacyjny oazy, który został określony przez Założyciela terminem: „pedagogia nowego człowieka”⁴. System formacyjny Ruchu Światło-Życie jest niczym innym jak katechumenatem pochrzcielny, o którym mówi „Katechizm Kościoła katolickiego”⁵. Ten proces formacji podzielony na okresy i stopnie jest dostosowany do różnych grup wiekowych i stanowych w Kościele. Formacja Ruchu Światło-Życie posiada, zatem pewne charakterystyczne formy uzależnione od tego, przez kogo jest przeżywana. Choć w podstawowej strukturze zachowuje identyczność, inaczej wygląda formacja rodzin, inaczej młodzieży, a w końcu inaczej formacja dzieci w oazie.

Ideał formacyjny nowego człowieka posiada wymiary nie tylko ponadstanowe, ale także ponadczasowe. Jest to, bowiem obraz człowieka odpowiadającego myśli Boga – Stwórcy. Nowy człowiek to osoba, w której poprzez łaskę Ducha Świętego dokonała się synteza dwu rzeczywistości: światła – poznawanego na pięciu drogach: naturalnego rozumu, sumienia, Słowa Bożego, Osoby Jezusa Chrystusa i wspólnoty Kościoła oraz życia – czyli egzystencji człowieka w konkretnych warunkach czasu i przestrzeni.

Powyższy cel albo ideał wychowawczy pedagogii nowego człowieka jest ukazywany i przekazywany we wzorach osobowych, którymi są: Chrystus Sługa i Niepokalana⁶.

Aby zaprezentować lepiej rozumienie roli Maryi w tajemnicy Jej Niepokalanego Poczęcia w koncepcji wychowawczej oazy, należy najpierw przyjrzeć się przyjętej przez księdza Blachnickiego koncepcji człowieka. Człowiek, w jego ujęciu, jest osobą powołaną do dialogu i realizującą się przez dialog. Oczywiście, gdy mówimy tu o dialogu, nie mamy na myśli prostej wymiany słów czy gestów, ale myślimy o czymś, co można nazwać objawianiem siebie, albo lepiej ofiarowaniem siebie. W tym rozumieniu jest on treścią życia samego Trójjedynego Boga. W łonie, bowiem Trójcy trwa odwieczny dialog. Dynamizm życia trynitarnego jest

⁴ F. Blachnicki, *Ruch Światło-Życie jako pedagogia nowego człowieka. Referat przygotowany na VIII Krajową Kongregację Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie w lutym 1983 r.*, w: F. Blachnicki, *Charyzmat Światło-Życie*, Lublin 1996², s. 31-35.

⁵ „Chrzest dzieci ze swej natury wymaga katechumenatu pochrzcielnego. Nie chodzi tylko o późniejsze nauczanie, lecz także o konieczny rozwój łaski chrztu w miarę dorastania osoby.”, KKK, nr 1231.

⁶ *Ruch Światło-Życie jako pedagogia nowego człowieka*, w: *Charyzmat Światło-Życie*, red. F. Blachnicki, Krościenko 1987, s. 36-41.

– w ujęciu Blachnickiego – właśnie dialogiem, w którym Osoby Trójcy nawzajem objawiają i oddają się sobie.

Stworzony na obraz Boga w Trójcy człowiek jest również istotą z natury powołaną do dialogu. Podejmując dialog z Bogiem i drugim człowiekiem realizuje swoje fundamentalne powołanie: odpowiada Bogu na Jego objawianie, na Jego miłość poprzez przyjęcie takiej samej postawy dania, ofiarowania siebie w bezinteresownym darze. Jednak człowiek obdarzony wolnością nie zrealizowali tego powołania, zerwał rozpoczęty przez Boga dialog i swoją istotę skierował ku sobie w egoistycznej postawie, którą określamy terminem grzech. Zerwany przez człowieka dialog Bóg podjął na nowo i zrealizował go w Chrystusie. On to w ludzkim ciele, w imieniu ludzkości, dał pełną odpowiedź na miłość Ojca poprzez całkowity dar z samego siebie złożony w ofercie krzyżowej. To właśnie w godzinie krzyża został zawiązany na nowo przez Chrystusa – „Nowego Człowieka” zerwany wcześniej dialog. Odpowiedzią Ojca było przyjęcie ofiary Syna i wywyższenie Go przez zmartwychwstanie⁷.

W takim dopiero szerokim kontekście możemy zrozumieć, jak Sługa Boży postrzegał ten wielki przywilej maryjny, którym było Niepokalanie Poczęcie. Maryja Niepokalana jest dla niego przede wszystkim „Najdoskonalszym wzorem Nowego Człowieka, oddanego całkowicie w Duchu Świętym Chrystusowi, Jego słowu i dziełu⁸”. Poprzez dar Niepokalanego Poczęcia trwa, bowiem w doskonałym dialogu z Bogiem. Ukazana przez Ewangelistę w scenie zwiastowania jest posłuszna woli Boga i w pełni odpowiada na Jego powołanie. Nie ma w niej żadnego odruchu miłości własnej, egoistycznej. W Niej został zrealizowany, dzięki łasce wysłużonej przez Chrystusa odwieczny plan Boga, który powołał człowieka do dialogu miłości poprzez składanie bezinteresownego daru z siebie⁹.

W obdarzaniu przez ks. Blachnickiego Maryi imieniem Niepokalana rozpoznajemy wyraźnie inspiracje św. Maksymiliana. Założyciel Oaz studiował pisma świętego w czasie swojego rocznego pobytu w Niepokalanowie w czasie wygnania biskupów katowickich. Pobyt tam zaowocował zrozumieniem charyzmatu Niepokalanej i wprowadzeniem go jako swoistego rodzaju zasadę funkcjonowania Krucjaty wstrzemięźliwości, żeńskiej wspólnoty Niepokalanej, czy w ogóle w działalność duszpasterstwa, za którą był odpowiedzialny w diecezji.

Za św. Maksymilianem Sługa Boży Franciszek nie rozpatruje Niepokalanego Poczęcia w aspekcie formalnym, jurydycznym – jako przywileju zachowania Jej mocą zasług męki Chrystusa od grzechu pierworodnego i jego skutków, – ale w jego treści pozytywnej, jak to sam zapisze „przez ogląd istoty. Niepokalana to

⁷ T e n ż e, *Kościół jako wspólnota*, Lublin 1994, s. 150-160.

⁸ T e n ż e, *Krok II. Niepokalana*, w: *Dziesięć kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej*, red. I. Chłopkowska, Krościenko 2000, s. 48.

⁹ F. B l a c h n i c k i, *Oaza Nowego Życia stopnia podstawowego. Podręcznik*, b.m.r., s. 24-27.

osoba wolna „od pokalania”, czyli grzechu, który jest w istocie zwróceniem się ku sobie, dialogiem z samym, sobą a więc absurdem miłości własnej, egoizmu, samolubstwa sprawionym przez pychę polegająca na samoubóstwieniu¹⁰.

Maryja Niepokalana jest wzorem dojrzałej osoby, która jest w stanie zrealizować w sobie powołanie do dialogu. Ona jest całkowicie wolna od wszelkiego egoizmu, a zatem zdolna do złożenia daru z siebie. Zakotwiczenie pedagogii nowego człowieka w osobach podnosi ją do nadprzyrodzonego porządku odkupienia, nadaje jej charakter teologiczny, czyni z niej teologię wychowawczą. Niepokalana jest stawiana w Ruchu Światło-Życie jako najdoskonalszy wzór nowego, w pełni odkupionego człowieka. Ona w pedagogii wychowawczej staje się bliższym wzorem wychowawczym, albowiem nowy człowiek realizuje się w relacji do Chrystusa jako kresu swego oddania. Maryja zaś jest dla nas najdoskonalszym wzorem oddania się Chrystusowi. Dlatego pedagogia nowego człowieka nazywa się też personalistyczno-maryjną koncepcją wychowania.

NIEPOKALANA MATKA KOŚCIOŁA – ASPEKT EKLEZJALNY PRAWDY O NIEPOKALANYM POCZĘCIU

Analizując mariologię prezentowaną w pismach ks. Franciszka Blachnickiego nie sposób pominąć jej ścisłego związku w jego eklezjologii. Maryja jest przez niego zawsze postrzegana w tajemnicy Kościoła.

Najchętniej i najczęściej ks. Franciszek Blachnicki nazywał Maryję Matką Kościoła. Aby odpowiedzieć na pytanie, dlaczego właśnie ten tytuł był przez niego ulubiony należy zwrócić uwagę na jego zachwyt tajemnicą Kościoła – wspólnoty (koinonii), która dzięki nauczaniu Soboru Watykańskiego II stała się bardziej bliska i lepiej zrozumiana. Należy też sięgnąć do idei *Ecclesia Mater*, która zachwycała naszego Autora¹¹. Wydaje się, że w tej idei ks. Franciszek widział syntezę liturgiki, mariologii i eklezjologii danej Kościołowi w nauce Vaticanum II¹².

Zasadę *Ecclesia Mater* zrealizowaną w Kościele można upraszczając sprowadzić do następującego rozumowania: Po pierwsze, należy zauważyć, że zachodzi związek i wzajemna zależność pomiędzy oblubieńczą miłością a tajemnicą płodności i przekazania życia w porządku nadprzyrodzonym. Argumentacja ks. Blachnickiego rozpoczyna się stwierdzeniem, że życie jest zawsze owocem oblubieńczej miłości. Po drugie istotną przesłankę stanowi prawda, że Kościół jest Oblubienicą Chrystusa oddaną Mu całkowicie w oblubieńczej miłości. Stąd wynika, że Kościół, o ile jest Ob-

¹⁰ T e n ę z e, *Charyzmat Światło-Życie*, Lublin 1996, s. 58-59.

¹¹ F. B l a c h n i c k i, *Teologia pastoralna ogólna*, cz. 2, Lublin 1971 (dalej: TPO II), s. 66-75. Por. K. D e l a h a y e, *Mater Ecclesia. Beitrag des frühchristlichen Kirchenverständnisses zum Aufbau einer Theologie der Seelsorge*, „Wissenschaft und Weisheit” 16(1953), s. 161-170.

¹² T e n ę z e, *Teologia pastoralna ogólna*, cz. 1, Lublin 1970, (dalej: TPO I), s. 309-322; TPO II, s. 216-227.

lubienicą, o tyle jest Matką w porządku nadprzyrodzonym. Innymi słowy, Kościół o tyle będzie wzrastał w liczbę i o tyle jego wiara będzie stawać się głębsza, o ile jako wspólnota, a także w wymiarze indywidualnym pojedynczego wierzącego, będzie oddawał się Chrystusowi w bezinteresownym darze oblubieńczej miłości¹³.

Na prawdzie, że Kościół jest Oblubienicą i Matką opiera się jego zbawcze pośrednictwo, które swój szczyt osiąga w sprawowanej liturgii. Kościół pośredniczy w przekazywaniu zbawienia nie tyle przez to, co czyni w stosunku do swoich członków, ile przez to, czym jest ze swej istoty. Oddając się Chrystusowi, będąc Jego Oblubienicą, Kościół wtedy też w pewien sposób rodzi Chrystusa, stając się Jego Matką, stając się pośrednikiem zbawienia. To oddanie Chrystusowi i rodzenie Chrystusa osiąga swój szczyt w liturgii, która w znaku objawia Kościół Oblubienicę i Matkę¹⁴. Figurą Kościoła macierzyńskiego i oblubieńczego jest właśnie Maryja Oblubienica i Matka¹⁵.

To właśnie w Maryi przez przywilej Niepokalanego Poczęcia zrealizowało się owo całkowite oblubieńcze oddanie się w miłości Chrystusa i Jego dziełu. Ponieważ w Maryi nigdy nie został zerwany dialog poprzez grzech, to oddanie jest całkowite. Blask tego zjednoczenia został ukazany szczególnie w godzinie krzyża, gdzie miłość Syna ku Ojcu i jednocześnie Matki do Syna objawiła się w najwyższym stopniu. Toteż właśnie w tej godzinie Maryja zostaje proklamowana jako Matka Kościoła¹⁶.

Analizując pisma ks. Franciszka Blachnickiego możemy zrozumieć najbardziej akcentowany przez niego eklezjalny wymiar kultu maryjnego. Maryja jest tutaj widziana jako najdoskonalsza ikona Kościoła nie tyle w rozumieniu statycznym tego pojęcia, co w jego dynamice i rozwoju. W takim to kontekście należy postrzegać specyfikę rozumienia przywileju Niepokalanego Poczęcia w aspekcie eklezjalnym.

ZAWIERZENIE JAKO PODSTAWOWA FORMA KULTU NIEPOKALANEJ W OAZIE

Podstawową formą czci Niepokalanej w Ruchu Światło-Życie jest uznanie, że ruch jest Jej dziełem. Oficjalne niejako urzędowe proklamowanie tej prawdy miało miejsce w dniu 13 czerwca 1973 r. w Krościenku na Kopiej Górcie. Ówczesny metropolita krakowski, kard. Karol Wojtyła, dokonał wtedy aktu zawierzenia Ruchu Światło-Życie Niepokalanej. Uznając oazę za Jej dzieło.¹⁷

¹³ TPO I, s. 313-317.

¹⁴ TPO I, s. 318-319.

¹⁵ TPO II, s. 223-229.

¹⁶ F. B l a c h n i c k i, *Rekolekcje dla wspólnoty kapłanów Chrystusa Sługi*, Lublin 1994, s. 54-58.

¹⁷ M. P a l u c h, *Zarys historii Ruchu Światło-Życie*, Lublin – Kraków 1998, s. 44.

Stwierdzenia Aktu Konstytutywnego stanowią swego rodzaju *credo* czci Niepokalanej w oazie: „Wyznajemy, że Twoja postawa bezgranicznego, oblubieńczego oddania się Chrystusowi jest źródłem Twojej macierzyńskiej płodności w ludzie Bożym. Ponieważ jesteś Niepokalaną Oblubienicą Słowa, zwłaszcza w zjednoczeniu z Nim w szczytowej godzinie miłości na Krzyżu, dlatego jesteś Matką wszystkich żyjących, Matką Kościoła. Wyznajemy także, że zjednoczenie z Tobą w postawie oblubieńczego oddania się Chrystusowi jest i pozostanie zawsze jedyną, prawdziwą i najgłębszą zasadą żywotności i płodności Kościoła – Matki. Kościół o tyle razem z Tobą będzie Kościołem – Matką, o ile w poszczególnych swoich członkach będzie wraz z Tobą Oblubienicą oddaną Panu w wierze i miłości, [...] Przyjmij, zatem jako swoją rzecz i własność całe dzieło oazy¹⁸”.

Akt ten jest wyznaniem wiary w prawdę, iż oddanie, zawierzenie Maryi jest najskuteczniejszą drogą wzrostu każdej osoby i wspólnoty chrześcijańskiej. To oddanie ma charakter chrystocentryczny, jest, bowiem w swojej istocie skierowane ku Chrystusowi. To Maryja nas do tego oddania prowadzi, jest jego wzorem, ale – i to należy szczególnie podkreślić – to oddanie będzie pełniejsze, jeśli dokona się w Niej i przez Nią. Dotykamy tutaj jak najbardziej prawidłowej koncepcji zawierzenia – oddania się Maryi. To oddanie zostało w myśli teologiczno – pastoralnej Sługi Bożego Franciszka zainspirowane osobą i dziełem św. Maksymiliana Kolbe.

Pisząc o zawierzeniu czy ofiarowaniu się Matce Bożej, ks. Franciszek wyjaśnia, iż jest to pewien skrót myślowy. W rzeczywistości, bowiem chodzi nie tylko o samo oddanie się Niepokalanej, co raczej o oddanie się z Niepokalaną, przez Niepokalaną, w zjednoczeniu z Nią, na Jej podobieństwo Chrystusowi. Sługa Boży mocno podkreśla, że Maryja nie może być kresem naszego oddania się. Widzi w Niej raczej pomoc do właściwego, a więc bezgranicznego oddania się Chrystusowi w miłości oblubieńczej. I tutaj właśnie znów ks. Blachnicki podkreśla walor tajemnicy Niepokalanego Poczęcia. Jest ono według św. Maksymiliana szczytem oddania się, szczytem miłości stworzenia wracającego do Boga. Maryja Niepokalana to znaczy: „w pełni oddana przez miłość w Duchu Świętym Chrystusowi¹⁹”.

Akt oddania Ruchu Niepokalanej był przez Założyciela postrzegany jako akt konstytutywny Ruchu, czyli sprawiający, że Ruch istnieje jako dzieło i narzędzie Niepokalanej, Matki Kościoła. Zawierzenie Niepokalanej ma w Ruchu Światło-Życie ma nie tylko wymiar wspólnotowy, ale także ma zostać zrealizowany poprzez osobiste oddanie Niepokalanej każdego członka Ruchu Światło-Życie. Oddanie to ma miejsce po przejściu formacji podstawowej, kiedy to członek ru-

¹⁸ *Akt Konstytutywny Ruchu*, w: M. Paluch, *Zarys historii*, s. 151.

¹⁹ F. B l a c h n i c k i, *Rekolekcje dla Wspólnoty Kapłanów...*, s. 55; t e n ż e, *Oaza Nowego Życia stopnia podstawowego...*, s. 228-242; t e n ż e, *Krucjata Wyzwolenia Człowieka* s. 5; t e n ż e, *Homilia z Uroczystości Świętej Bożej Rodzicielki* (1981), w: *Miesięczne spotkania formacyjne animatorów 1995/96*, Katowice 1995, s. 37-39.

chu przyjmuje świadomie jego charyzmat, przyjmując odpowiedzialność za niego i podejmując diakonię na jego rzecz. Ma on poprzez osobiste oddanie się Niepokalanej partycypować w akcie dokonanym 11 czerwca 1973 r. przez kard. Karola Wojtyłę w jedności z tymi, którzy dokonywali kiedykolwiek tego aktu oddania. W ten sposób akt ten ma być ciągłe żywy w Ruchu jako jego akt konstytutywny²⁰.

RÓŻANIEC DROGĄ OAZY

Ukazując tajemnicę Niepokalanej w charyzmacie Ruchu Światło-Życie Założyciel użył następujących słów. „Niepokalana jest dla mnie najdoskonalszym wzorem nowego człowieka oddanego całkowicie w Duchu Świętym Chrystusowi, Jego słowu i dziełu, dlatego oddaję się Jej, rozważam z Nią w różańcu tajemnicę zbawienia i naśladowuję Ją.”²¹ Poznanie w duchu wiary prawdy o Niepokalanej ma, zatem owocować w życiu członka Ruchu Światło-Życie oddaniem się Jej i przyjęciem daru różańca. Różaniec jest tu widziany jako droga zjednoczenia z Maryją. Oazowicz nie tylko odmawia różaniec, nie tylko modli się różańcem, ale jest wezwany, aby różańcem żyć, czyli jednoczyć się z Jezusem i Maryją w tajemnicach ich życia – jakby przeżyć, nauczyć się przeżywać własne życie jak Oni i razem z Nimi. Do zrealizowania tej postawy mają dopomóc pewne metody formacji proponowane w Ruchu Światło-Życie, które są bardzo mocno związane z modlitwą różańcową.

Podstawową formą pracy formacyjnej Ruchu Światło-Życie jest oaza rekolekcyjna. Są to rekolekcje zamknięte organizowane poza miejscem zamieszkania. Uczestnicy nie tylko razem się modlą i rozważają słowo Boże, ale razem mieszkają, spożywają posiłki i pracują. Takie rekolekcje trwają 15 dni – tyle, ile jest tajemnic różańcowych. Każdy dzień poświęcony jest rozważaniu jednej tajemnicy różańca. Poprzez Eucharystię, indywidualne i wspólnotowe rozważanie wielu tekstów biblijnych, każdy dzień rekolekcyjny ukazuje różaniec w bardzo szerokim tle i uczy odwzorować w sobie kontemplowaną tajemnicę zbawczą. Tajemnica różańca jest w oazie traktowana jako światło, które jeśli jest właściwie przyjęte, musi stać się życiem. I tak dla przykładu, w dniu rozważania tajemnicy Narodzenia Pana Jezusa oaza odpowiada sobie na pytanie: „kim jest dla mnie Jezus Chrystus”, w dniu poświęconym tajemnicy Zmartwychwstania, celebrowe sakrament pojednania, bo przecież odpuszczenie grzechów jest pierwszym darem Chrystusa Zmartwychwstałego, a w trzynastym dniu oazy tajemnica Zesłania Ducha Świętego prowadzi do zrozumienia tajemnicy Kościoła poprzez spotkanie wielu wspólnot na tzw. dniu wspólnoty. Przez piętnaście dni rekolekcyjnych oaza przeżywa

²⁰ F. Błażniński, *Charyzmat i wierność*, Calsberg 1985, s. 21.

²¹ Tenże, *Dziesięć Kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej. Krok II. Niepokalana. Notatnik uczestnika I roku formacji deuterokatechumenalnej Ruchu Światło-Życie*, Kraków 1990⁶, s. 5.

w sposób egzystencjalny całość roku liturgicznego, uobecniającego całe misterium zbawcze. Różaniec jest tutaj drogą wejścia w tajemnice zbawienia²².

Modlitwa różańcowa jest także podejmowana przez każdego członka Ruchu Światło-Życie jako modlitwa codzienna. Ta tętniąca życiem medytacja jest podejmowana na zakończenie spotkań formacyjnych, kręgów rodzin i w samych oazowych rodzinach²³.

Trzeba też wspomnieć o tym, że oaza stała się środowiskiem popularyzacji pewnej starej metody odmawiania różańca we wspólnocie. W tej metodzie po wspólnym odmówieniu pierwszej części *Pozdrowienia Anielskiego*, każdy z uczestników modlitwy wypowiada głośno zdanie, które w nim jest owocem medytacji rozważanej tajemnicy. Jest to dopowiedzenie, które zrodziło się z medytacji nad konkretną tajemnicą Jezusa. Tak to uczestnicy modlą się wspólnie wzbogacając wspólną owocem osobistej medytacji nad imieniem Jezus. Wypowiadanie głośno wezwania, odpowiadającego rozważanej tajemnicy, pozwala uczestnikom uniknąć rutyny i głęboko, osobiście zaangażować się w modlitwę²⁴.

Ciekawym sposobem wprowadzenia do modlitwy różańcowej prawd ekologicznych jest praktyka przeprowadzana na III stopniu rekolekcji wakacyjnych nazywana *Różańcem Matki Kościoła*. Modlitwa różańcowa jest tu wzbogacona lekturą rozdziału VIII Konstytucji o Kościele poświęconego Matce Bożej. W ten sposób Różaniec staje się „niejako szkołą Kościoła”, w której to szkole Mistrznią jest Niepokalana²⁵.

NIEPOKALANA ZNAKIEM RUCHU ŚWIATŁO-ŻYCIE

Znakiem podstawowym Ruchu Światło-Życie są dwa skrzyżowane greckie słowa „fos” – światło i „zoe” – życie, jednak oaza ma jeszcze kilka znaków, które stały się jej znakami rozpoznawczymi. Do nich na pewno zalicza się figura Chrystusa Sługi z Krościenka oraz figura Niepokalanej wzniesiona obok domu, który dziś mieni się Centrum Ruchu Światło-Życie.

Figura Niepokalanej Matki Kościoła poświęcona przez kard. Wojtyłę w dniu zawierzenia oazy, została wykonana przez artystę, Wiesława Darocha i jest próbą syntezy maryjności oazy. Sługa Boży Franciszek zwraca uwagę na dwa charakterystyczne elementy tej figury. Pierwszy, to otwarte, wyciągnięte macierzyńskie dłonie i źródło tryskające u stóp figury. Otwarte dłonie to symbol gotowości dawa-

²² Tenże, *Oaza dzieci Bożych pierwszego stopnia. Podręcznik*, Lublin 1993, s. 33-35.

²³ Zob. M. Wiątrowska, *Ruch Światło-Życie na różańcu zbudowany. Ruch Światło-Życie przeniknięty duchem różańca*, w: *Światło tajemnic różańcowych w nauczaniu Jana Pawła II*, Sympozjum Mariologiczno-Maryjne, Jasna Góra, 16-17 stycznia 2003, red. Z. Jabłoński, Częstochowa 2003, s. 265-280.

²⁴ F. Błachnicki, *Modlitwa tętniąca życiem*, Kraków 2003, s. 79-98.

²⁵ Tenże, *Oaza Nowego Życia III stopnia. Podręcznik*, Krościenko 1986³, s. 48.

nia, stawania się darem bezinteresownym, zaś źródło, naturalnego, życiodajnego i nieustannego dawania siebie. I jedno i drugie wyraża istotę miłości rozumianej jako bezinteresowny dar z siebie²⁶.

Figura Niepokalanej jest znakiem oazy, który pojawia się w miejscach, gdzie gromadzi się Ruch Światło-Życie. Ma być umieszczana w miejscach spotkań oazowej wspólnoty rekolekcyjnej²⁷, czy małej wspólnoty deuterokatechumenalnej²⁸ oraz wspólnoty kręgu małżeńskiego²⁹.

Szczególnym dniem dla Ruchu Światło-Życie jest uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP (8 grudnia), którą Ruch uznaje za swoje patronalne święto. W tym dniu zwykle we wspólnotach ruchu celebryje się nabożeństwo przyjęcia do deuterokatechumenatu, które ma ostatecznie ukształtować wiążące się w parafiach wspólnoty formacyjne Ruchu, wchodzące na drogę formacji podstawowej. Ukazanie uczestnikom na początku drogi ideału formacyjnego w osobie Niepokalanej jest połączone z przekazaniem im „dziesięciu drogowskazów”, czyli zbioru zasad życia wspólnot Ruchu wyrażających ideał, który w tych wspólnotach ma być zrealizowany³⁰.

Najwyższą formą czci Niepokalanej w oazie jest liturgia. Cześć Niepokalanej to przede wszystkim uwielbienie Boga w Eucharystii. Redagując pomoce formacyjne dla oazy Założyciel spośród wskazywanych formularzy mszalnych o NMP najczęściej wybiera dwa: o Niepokalanym Poczęciu NMP oraz o NMP Matce Kościoła. *Liturgia Godzin o Matce Bożej* jest sprawowana w sposób szczególnie uroczysty, w ramach tzw. Centralnej Oazy Matki, czyli zgromadzenia przedstawicieli Ruchu na modlitwie przed rekolekcjami wakacyjnymi, wtedy to bierze się teksty o NMP Matce Kościoła. Pośród znaków czci dla Niepokalanej Dziewicy trzeba jeszcze wspomnieć o pielgrzymkach do sanktuariów maryjnych, które podejmują uczestnicy rekolekcji wakacyjnych trzeciego stopnia.

Oryginalność kultu Niepokalanej Poczętej w Ruchu Światło-Życie leży w dokonanej w nim syntezie pomiędzy personalnym aspektem obrazu i kultu Maryi, uwydatnionym tak bardzo przez św. Maksymiliana Kolbego poprzez podkreślenie prawdy o Jej Niepokalanym Poczęciu i propagowanie idei zawierzenia, a aspektem eklezyjalnym właściwym zarówno dla ujęcia tradycyjnego, jak i dokumentów Soboru Watykańskiego II. Uchwycenie istotowego związku pomiędzy miłością osobowego oddania siebie, a tajemnicą przekazu życia i zastosowanie tego prawa do wyjaśniania tajemnicy Maryi i Kościoła stanowią nowości tego ujęcia.

²⁶ T e n ę z e, *Charyzmat i wierność*, s. 18.

²⁷ T e n ę z e, *Oaza Nowego Życia pierwszego stopnia*, s. 34.

²⁸ F. B l a c h n i c k i, *Ewangeliczne Rewizje Życia dla grup formacyjnych. Zeszyt pierwszy*, b.m.r., s. 8.

²⁹ *Domowy Kościół. Pierwszy rok pracy*, b.m.r., s. 7. (Pozycja opublikowana w czasach komunizmu, bez podania nazwiska autora, którego dotąd nie udało się ustalić).

³⁰ F. B l a c h n i c k i, *Obrzęd przyjęcia do deuterokatechumenatu i nabożeństwo maryjne*, w: *Dziesięć kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej*, red. I Chłopkowska, Krościenko 2000, s. 9-21.